

تعیین برنامه بهینه واحدهای کشاورزی با استفاده از برنامه‌ریزی آرمانی

(مطالعه موردی شهرستان داراب)

سامان ضیائی - دکتر جواد ترکمانی

دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشگاه شیراز - دانشیار گروه اقتصاد کشاورزی دانشگاه شیراز

در یک مسئله برنامه‌ریزی خطی، می‌توان اهداف سازمان را در قالب یک هدف عمده، مثلاً حداکثر کردن کل سود، یا حداقل کردن کل هزینه‌ها خلاصه نمود. اما مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که مدیریت شرکتهای بزرگ، به دنبال اهداف دیگری نظیر تأمین سود پایدار، افزایش (و یا حداقل حفظ) سهم در بازار فروش و ... نیز هستند.

مدیران و برنامه‌ریزان واحدهای کشاورزی معمولاً خواستار بهینه کردن چندین هدف به‌طور همزمان می‌باشند. در این رابطه، برنامه‌ریزی آرمانی^۱ می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

هدف از این مطالعه، تعیین الگوی بهینه کشت برای بهره‌برداران شهرستان داراب در استان فارس، با استفاده از برنامه‌ریزی خطی (LP) و برنامه‌ریزی آرمانی (GP) و مقایسه نتایج حاصل از این دو روش است. مدل برنامه‌ریزی آرمانی برای دو حالت تعیین اولویت برای اهداف و عدم تعیین آن برآورد شده است و نتایج با یکدیگر مقایسه گردیده است. با توجه به نتایج بدست آمده، می‌توان موارد زیر را ذکر کرد:

۱- مشابهت الگوی برآورد شده از مدل برنامه‌ریزی آرمانی در حالت دوم با الگوی موجود، نشان می‌دهد که بهره‌برداران بطور ناخواسته، به حداکثر کردن درآمد ناخالص، بیشتر از حداقل کردن هزینه‌ها اهمیت می‌دهند.

۲- یکسان بودن الگوی حاصل از برنامه‌ریزی آرمانی در حالت دوم، با الگوی حاصل از برنامه‌ریزی خطی، نمایانگر آن است که بهره‌برداران باید هدف حداکثر کردن درآمد ناخالص را به حداقل کردن هزینه‌ها ترجیح دهند.

۳- اگر برای بهره‌بردار، اهداف حداکثر کردن درآمد ناخالص و حداقل کردن هزینه‌های جاری از اهمیت یکسانی برخوردار باشد، باید قسمت اعظم کشت خود را به محصولاتی که دارای هزینه کشت کمتری در هکتار هستند اختصاص دهد. این نتیجه از اختصاص یافتن قسمت اعظم سطح زیر کشت به محصولات با چنین ویژگی در دو دوره فصل کشت بدست آمده است.

کلمات کلیدی: برنامه‌ریزی آرمانی، بهینه‌سازی همزمان،